

۱۳۱۴۵۲

لله

دانشکده علوم کشاورزی

گروه توسیع روستایی

عنوان:

۱۸ بررسی عوامل موثر در پذیرش بیمه محصول بونج در استان گیلان

از:

مریم آرمند

استاد راهنما:

دکتر محمد کریم معتمد

استادان مشاور:

دکتر زهرا امیری

مهندس نور محمد آبیاری

۱۳۸۸/۷/۲

کتابخانه کتابخانه

دی ۱۳۸۸

۱۴۱۴۲۲

تقدیم به:

خطوط مبهم پیشانی پدر فداکاره،
غزل ناب هستی ام، استوارترین کوه تاریخ بودنم،
به رسم بوسه ای بر دستان با صفایش

تقدیم به:

شانه های بی دریغ مادر مهربانم، آن شکیبه بی ادعا،
زیباترین مکایت زندگی ام،
به شوق طنین روح انگیز دعای خیرش

به نام خدا

ای، سستی بخش و عهدی برابر نعمات بی کرانت توان شکر نیست، ذره ذره وجودم برای تو و نزدیک شدن به تویی تنها.....

ای مرادو کن تا دانش اندکم نه ز بجایی باشد برای فزونی تکبر و غرور، نه حلقه ای برای اسارت و نه دست یاری برای تجارت، بلکه گامی باشد برای تجلیل از تو و متعالی ساختن زندگی خود و دیگران. و امروز که مراد این جایگاه قرار داده ای، این من نیستم، هزاران پا و قلبی هستند که با من راه سپرده اند و هزاران چشم که به نور علم منیام ساخته و هزاران دست که قلم به دستم دادند و هزاران صد که با مشق العیام آموختند و منی وجود دارند و من تنها نقش و خاطره ای از آنان است.

و اما اکنون که توانسته ام گامی در مسیر دانش بردارم بر خود فرض می دانم از تمام کسانی که مراد انجام این امریاری کردند شکر و پاسکزاری بنایم:

بوسه مهری ز نغم بر دستان پدر و مادر و خواهر و برادر، به پاس حضور سبزشان در زندگی ام که نوید بخش امید بر فردا است.

پاسکزارم از زحمات بی سائب استاد راهنمای بزرگوارم، جناب آقای دکتر محمد کریم مستند که با صبر و حوصله فراوان در تمام مراحل تحقیق مرا یاری نمودند.

ارج می نهم لطف و عنایت اساتید فاضل، سرکار خانم دکتر زهرا امیری، آقای مهندس نور محمد آبیان، آقای دکتر اسماعیل رحمانپور، آقای دکتر محمد امین کنانی و سرکار خانم دکتر

مضلم حسن پور.

شکر و تقدیر می کنم از حمایت بی دریغ جناب آقای مهندس آزاد پیا، مهندس کامران، مهندس تقدیری، صندوق سید محصولات کشاورزی استان کیلان و مردم باصنای روستای طراز

کوه، لاشک، کیسم، ساکوه، سوخته کوه، بالارود پشت و.....

پاس فراوان نثار برای و مهربانی دوستان، به کلاسی باو تمامی افرادی که در طول دوران تحصیل از افتخار آشنایی شان بهره مند شدم.

مریم آرمند

دی ۱۳۸۸

صفحه	عنوان
ژ	چکیده فارسی
س	چکیده انگلیسی
۱	مقدمه

فصل اول: کلیات و مروری بر منابع

۵	قسمت اول: بیمه و نقش آن در کشاورزی
۵	۱-۱-۱- بیان مسئله و اهمیت موضوع
۶	۱-۱-۲- مخاطرات تولید کشاورزی
۶	۱-۱-۳- راهبرد های مقابله با خطر و کاهش ریسک
۷	۱-۱-۴- تعریف بیمه
۷	۱-۱-۵- نقش بیمه در کشاورزی
۹	۱-۱-۶- انواع سیستم های بیمه کشاورزی
۱۳	۱-۱-۷- بیمه کشاورزی در جهان
۱۳	۱-۱-۷-۱- آمریکا
۱۵	۱-۱-۷-۲- کانادا
۱۶	۱-۱-۷-۳- اسپانیا
۱۷	۱-۱-۷-۴- ژاپن
۱۷	۱-۱-۷-۵- هند
۱۸	۱-۱-۷-۶- ترکیه
۱۸	۱-۱-۸- بیمه کشاورزی در ایران
۱۹	۱-۱-۸-۱- انواع محصولات و خطرات تحت پوشش بیمه کشاورزی
۲۳	۱-۱-۸-۲- مراحل عملیات بیمه کشاورزی
۲۶	۱-۱-۹- مؤلفه های اصلی توسعه بیمه کشاورزی
۲۶	۱-۱-۹-۱- شناسایی عوامل ریسک
۲۶	۱-۱-۹-۲- فراهم کردن زمینه مشارکت فعال بخش خصوصی
۲۷	۱-۱-۹-۲-۱- عوامل بازدارنده فعالیت بخش خصوصی در بیمه کشاورزی
۲۹	۱-۱-۹-۲-۲- الگوی پیشنهادی برای ورود بیمه های خصوصی به بخش کشاورزی کشور
۳۰	۱-۱-۹-۳- تأمین منابع مالی لازم
۳۱	۱-۱-۹-۴- ترویج و اشاعه فرهنگ بیمه کشاورزی در جوامع روستایی
۳۱	۱-۱-۹-۴-۱- مسائل و مشکلات ترویج بیمه در ایران
۳۳	۱-۱-۹-۴-۲- راهکارهای ترویج بیمه
۳۵	قسمت دوم: مفاهیم و ویژگی های نوآوری و فرآیند پذیرش آن
۳۵	۱-۲-۱- مفهوم نوآوری
۳۵	۱-۲-۲- ویژگی های نوآوری

۳۷	۱-۲-۳- پذیرش نوآوری
۳۷	۱-۳-۲-۱- فرآیند پذیرش
۳۹	۱-۲-۳-۲- عوامل مؤثر در پذیرش نوآوری
۴۱	قسمت سوم: مروری بر تحقیقات انجام شده
۴۱	۱-۳-۱- مروری بر تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۴۸	۱-۳-۲- مروری بر تحقیقات انجام شده در خارج کشور
۵۳	قسمت چهارم: آشنایی با استان گیلان و محصول برنج
۵۳	۱-۴-۱- سیمای کلی استان گیلان
۵۴	۱-۴-۲- محصول برنج
۵۴	۱-۴-۲-۱- واژه برنج
۵۴	۱-۴-۲-۲- مصارف برنج
۵۵	۱-۴-۲-۳- شلتوک برنج در جهان
۵۶	۱-۴-۲-۴- شلتوک برنج در ایران
	فصل دوم: مواد و روش ها
۵۸	۱-۲- مقدمه
۵۸	۲-۲- نوع تحقیق
۵۹	۲-۳- متغیر
۵۹	۲-۳-۱- انواع متغیر
۶۰	۲-۴- سوال های تحقیق
۶۱	۲-۴-۱- سوال های توصیفی
۶۱	۲-۴-۲- سوال های تفاوتی (میانگین)
۶۱	۲-۴-۳- سوال های رابطه ای (تحلیلی)
۶۲	۲-۵- اهداف تحقیق
۶۲	۲-۵-۱- هدف کلی
۶۲	۲-۵-۲- اهداف اختصاصی
۶۲	۲-۵-۲-۱- اهداف اختصاصی توصیفی
۶۲	۲-۵-۲-۲- اهداف اختصاصی تفاوتی (میانگین)
۶۲	۲-۵-۲-۳- اهداف اختصاصی رابطه ای
۶۲	۲-۶- تعاریف عملیاتی (واژه های کلیدی)
۶۳	۲-۷- محدودیت های تحقیق
۶۴	۲-۸- محدوده های تحقیق
۶۴	۲-۸-۱- محدوده مکانی
۶۴	۲-۸-۲- محدوده موضوعی
۶۴	۲-۸-۳- محدوده زمانی
۶۴	۲-۹- پیش فرض های تحقیق

۶۴	۱۰-۲- فرضیه
۶۹	۱۱-۲- جامعه آماری
۶۹	۱۲-۲- نمونه آماری
۶۹	۱-۱۲-۲- حجم نمونه
۶۹	۲-۱۲-۲- روش نمونه گیری
۷۰	۱۳-۲- روش گردآوری اطلاعات
۷۱	۱۴-۲- تعیین روایی پرسشنامه
۷۱	۱۵-۲- تعیین پایایی پرسشنامه
۷۲	۱۶-۲- پردازش داده ها
۷۲	۱۷-۲- تجزیه و تحلیل داده ها
۷۲	۱-۱۷-۲- آمار توصیفی
۷۲	۲-۱۷-۲- آمار استنباطی
۷۲	۱-۲-۱۷-۲- آزمون مستقل
۷۲	۲-۲-۱۷-۲- آزمون U من ویتنی
۷۳	۳-۲-۱۷-۲- آزمون کای اسکویر (χ^2)
۷۳	۴-۲-۱۷-۲- ضریب همبستگی کرامر (V)
۷۳	۵-۲-۱۷-۲- ضریب همبستگی فی (Phi)
۷۳	۶-۲-۱۷-۲- تحلیل رگرسیون لجستیک

فصل سوم: نتایج

۷۵	۱-۳- مقدمه
۷۵	۲-۳- آمار توصیفی
۷۵	۱-۲-۳- سن
۷۶	۲-۲-۳- جنسیت
۷۶	۳-۲-۳- سطح سواد
۷۷	۴-۲-۳- سابقه اشتغال به حرفه کشاورزی
۷۸	۵-۲-۳- شغل و منبع اصلی درآمد
۷۸	۶-۲-۳- تنوع محصول
۷۹	۷-۲-۳- سطح زیر کشت کل محصولات زراعی
۷۹	۸-۲-۳- سطح زیر کشت برنج
۸۰	۹-۲-۳- نوع مالکیت مزرعه
۸۱	۱۰-۲-۳- میزان درآمد سالیانه کشاورزی
۸۲	۱۱-۲-۳- میزان درآمد سالیانه غیر کشاورزی
۸۲	۱۲-۲-۳- میزان درآمد سالیانه کل (مجموع درآمد کشاورزی و درآمد غیر کشاورزی)
۸۳	۱۳-۲-۳- استفاده از وام و تسهیلات بانکی
۸۴	۱۴-۲-۳- عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی

- ۸۴-۲-۳-۱۵- استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی.....
- ۸۶-۲-۳-۱۶- نگرش نسبت به بیمه برنج.....
- ۸۸-۲-۳-۱۷- آگاهی نسبت به طرح بیمه برنج.....
- ۸۹-۲-۳-۱۸- ارتباط با مروجان.....
- ۸۹-۲-۳-۱۹- شرکت در دوره های آموزشی-ترویجی.....
- ۹۰-۲-۳-۲۰- وضعیت بیمه برنج.....
- ۹۰-۲-۳-۲۱- دلایل اصلی قرارداد با بیمه.....
- ۹۱-۲-۳-۲۰-۲- سطح زیر کشت برنج بیمه شده.....
- ۹۱-۲-۳-۲۰-۳- سطح خسارت دیده اراضی برنج.....
- ۹۲-۲-۳-۲۰-۴- عامل خسارت.....
- ۹۲-۲-۳-۲۰-۵- دریافت غرامت.....
- ۹۳-۲-۳-۲۰-۶- رضایتمندی نسبت به امور مختلف طرح بیمه برنج.....
- ۹۶-۲-۳-۲۱- دلایل اصلی بیمه نکردن محصول برنج از دیدگاه کشاورزان بیمه نشده.....
- ۹۸-۳-۳- آمار استنباطی.....
- ۹۸-۳-۳-۱- آزمون مقایسه میانگین ها.....
- ۹۸-۳-۳-۱-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر میزان سن.....
- ۹۹-۳-۳-۲-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر سطح سواد.....
- ۹۹-۳-۳-۳-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر سابقه اشتغال به حرفه کشاورزی.....
- ۱۰۰-۳-۳-۴-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر دارا بودن مشاغل جانبی.....
- ۱۰۰-۳-۳-۵-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر میزان درآمد کشاورزی.....
- ۱۰۰-۳-۳-۶-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر میزان درآمد کل.....
- ۱۰۱-۳-۳-۷-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر دارا بودن تنوع محصول.....
- ۱۰۱-۳-۳-۸-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر سطح زیر کشت برنج.....
- ۱۰۲-۳-۳-۹-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر نوع مالکیت مزرعه.....
- ۱۰۲-۳-۳-۱۰-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر استفاده از وام و تسهیلات بانکی.....
- ۱۰۳-۳-۳-۱۱-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر ارتباط با مروجان.....
- ۱۰۳-۳-۳-۱۲-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر شرکت در دوره های آموزشی-ترویجی.....
- ۱۰۴-۳-۳-۱۳-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی.....
- ۱۰۴-۳-۳-۱۴-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی.....
- ۱۰۵-۳-۳-۱۵-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر نگرش نسبت به بیمه برنج.....
- ۱۰۵-۳-۳-۱۶-۱- مقایسه دو گروه پذیرنده بیمه و بیمه نشده از نظر میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج.....
- ۱۰۶-۳-۳-۲- آزمون رابطه بین متغیرها.....
- ۱۰۶-۳-۳-۱- آزمون همبستگی.....
- ۱۰۶-۳-۳-۱-۱- رابطه بین سن با پذیرش بیمه برنج.....
- ۱۰۷-۳-۳-۲-۱-۲- رابطه بین سطح سواد با پذیرش بیمه برنج.....

- ۱۰۷.....۳-۱-۲-۳-۳-۳-۳ رابطه بین سابقه کشاورزی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۰۷.....۳-۱-۲-۳-۳-۴ رابطه بین تنوع شغلی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۰۸.....۳-۱-۲-۳-۳-۵ رابطه بین میزان در آمد کشاورزی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۰۸.....۳-۱-۲-۳-۳-۶ رابطه بین میزان درآمد کل با پذیرش بیمه برنج
- ۱۰۹.....۳-۱-۲-۳-۳-۷ رابطه بین تنوع محصول با پذیرش بیمه برنج
- ۱۰۹.....۳-۱-۲-۳-۳-۸ رابطه بین سطح زیر کشت برنج با پذیرش بیمه
- ۱۱۰.....۳-۱-۲-۳-۳-۹ رابطه بین نوع مالکیت مزرعه با پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۰.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۰ رابطه بین استفاده از وام و تسهیلات بانکی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۱.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۱ رابطه بین ارتباط با مروجان و پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۱.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۲ رابطه بین شرکت در دوره های آموزشی و پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۱.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۳ رابطه بین عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۲.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۴ رابطه بین میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی با پذیرش بیمه برنج
- ۱۱۲.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۵ رابطه بین نگرش نسبت به بیمه برنج با پذیرش آن
- ۱۱۳.....۳-۱-۲-۳-۳-۱۶ رابطه بین میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج با پذیرش آن
- ۱۱۴.....۳-۲-۳-۳-۲-۲ رگرسیون لجستیک

فصل چهارم: بحث

- ۱۱۹.....۴-۱-۱ مقدمه
- ۱۱۹.....۴-۲-۱ آمار توصیفی
- ۱۱۹.....۴-۲-۲ ویژگی ها و شرایط کشاورزان مورد مطالعه
- ۱۲۲.....۴-۲-۲ وضعیت بیمه برنج
- ۱۲۵.....۴-۳-۱ آمار استنباطی
- ۱۲۵.....۴-۱-۳ سن
- ۱۲۶.....۴-۲-۳ سطح سواد
- ۱۲۶.....۴-۳-۳ سابقه اشتغال به حرفه کشاورزی
- ۱۲۷.....۴-۳-۴ تنوع شغلی
- ۱۲۷.....۴-۳-۵ میزان درآمد
- ۱۲۸.....۴-۳-۶ تنوع محصول
- ۱۲۸.....۴-۳-۷ سطح زیر کشت برنج
- ۱۲۸.....۴-۳-۸ نوع مالکیت مزرعه
- ۱۲۹.....۴-۳-۹ استفاده از وام و تسهیلات بانکی
- ۱۲۹.....۴-۳-۱۰ فعالیت های آموزشی - ترویجی
- ۱۳۰.....۴-۳-۱۱ عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی
- ۱۳۰.....۴-۳-۱۲ استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی
- ۱۳۱.....۴-۳-۱۳ نگرش نسبت به بیمه برنج
- ۱۳۱.....۴-۳-۱۴ میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج

۱۳۱ ۴-۳-۱۵- رگسیون لجستیک

۱۳۲ ۴-۴- پیشنهادات

۱۳۶ فهرست منابع

۱۴۴ ضمائم

۱

عنوان	صفحه
جدول (۱-۱) انواع موارد تحت پوشش بیمه دام، طیور و آبزیان پرورشی	۲۰
جدول (۲-۱) انواع محصولات زراعی تحت پوشش بیمه محصولات کشاورزی	۲۱
جدول (۳-۱) انواع محصولات باغی تحت پوشش بیمه محصولات کشاورزی	۲۲
جدول (۴-۱) انواع موارد تحت پوشش بیمه منابع طبیعی	۲۳
جدول (۵-۱) تقویم بیمه شدن برخی محصولات زراعی	۲۴
جدول (۶-۱) چگونگی و مراحل محاسبه غرامت شالیزارها	۲۵
جدول (۷-۱) الگوی پیشنهادی برای ورود بیمه های خصوصی به بخش کشاورزی در ایران	۳۰
جدول (۸-۱) میزان تولید شلتوک در جهان، ایران و ده کشور عمده تولید کننده در سال (۲۰۰۵)	۵۵
جدول (۹-۱) آمار عملکرد بیمه محصول برنج استان گیلان در سال زراعی ۸۸-۸۷	۵۶
جدول (۱-۲) متغیرهای مستقل و مقیاس های مربوط به آنها	۷۱
جدول (۱-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس سن	۷۵
جدول (۲-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس جنسیت	۷۶
جدول (۳-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس سطح سواد	۷۶
جدول (۴-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس سابقه اشتغال به حرفه کشاورزی	۷۷
جدول (۵-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس دارا بودن مشاغل جانبی	۷۸
جدول (۶-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس دارا بودن تنوع کشت	۷۸
جدول (۷-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه بر اساس سطح زیر کشت کل محصولات زراعی	۷۹
جدول (۸-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس سطح زیر کشت برنج	۸۰
جدول (۷-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس نوع مالکیت مزرعه	۸۰
جدول (۱۰-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس میزان درآمد سالیانه کشاورزی	۸۱
جدول (۱۱-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس میزان درآمد سالیانه غیر کشاورزی	۸۲
جدول (۱۲-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس میزان درآمد سالیانه کل (کشاورزی و غیر کشاورزی)	۸۳
جدول (۱۳-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس استفاده از وام و تسهیلات بانکی	۸۳
جدول (۱۴-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی	۸۴
جدول (۱۵-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی	۸۵
جدول (۱۶-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس نگرش نسبت به بیمه برنج	۸۷
جدول (۱۷-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج	۸۸
جدول (۱۸-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس آگاهی از میزان حق بیمه و غرامت	۸۹
جدول (۱۹-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس ارتباط با مروجان	۸۹
جدول (۲۰-۳) پراکنش کشاورزان مورد مطالعه براساس شرکت در دوره های آموزشی	۹۰
جدول (۲۱-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس علت اصلی بیمه کردن	۹۰
جدول (۲۲-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس سطح زیر کشت برنج بیمه شده	۹۱
جدول (۲۳-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس سطح خسارت دیده اراضی برنج	۹۱
جدول (۲۴-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس عامل خسارت	۹۲

- جدول (۲۵-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس دریافت غرامت ۹۳
- جدول (۲۶-۳) تاثیر عدم پرداخت یا کم بودن مبلغ پرداختی غرامت در انعقاد قرارداد بیمه در سال بعد ۹۳
- جدول (۲۷-۳) ارزیابی رضایتمندی کشاورزان پذیرنده بیمه نسبت به امور مختلف ۹۵
- جدول (۲۸-۳) پراکنش رضایتمندی کشاورزان نسبت به امور مختلف طرح بیمه برنج به طور کلی ۹۵
- جدول (۲۹-۳) پراکنش کشاورزان پذیرنده بیمه براساس ترجیحات در زمینه انجام امور بیمه محصول ۹۶
- جدول (۳۰-۳) دلایل بیمه نکردن محصول برنج از دیدگاه نپذیرفتگان ۹۸
- جدول (۳۱-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر میانگین سن (سال) ۹۹
- جدول (۳۲-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر سطح سواد ۹۹
- جدول (۳۳-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر سابقه اشتغال کشاورزی (سال) ۹۹
- جدول (۳۴-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر دارا بودن مشاغل جانبی ۱۰۰
- جدول (۳۵-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر میزان در آمد سالیانه کشاورزی (تومان) ۱۰۰
- جدول (۳۶-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر میزان در آمد سالیانه کل (تومان) ۱۰۱
- جدول (۳۷-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر دارا بودن تنوع محصول ۱۰۱
- جدول (۳۸-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر سطح زیر کشت برنج (هکتار) ۱۰۲
- جدول (۳۹-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر نوع مالکیت مزرعه ۱۰۲
- جدول (۴۰-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر استفاده از وام و تسهیلات بانکی ۱۰۲
- جدول (۴۱-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر ارتباط با مروجان ۱۰۳
- جدول (۴۲-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر شرکت در دوره های آموزشی - ترویجی ۱۰۳
- جدول (۴۳-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی ۱۰۴
- جدول (۴۴-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی ۱۰۴
- جدول (۴۵-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر نگرش کشاورزان نسبت به بیمه برنج ۱۰۵
- جدول (۴۶-۳) مقایسه کشاورزان مورد مطالعه از نظر میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج ۱۰۵
- جدول (۴۷-۳) رابطه بین سن با پذیرش بیمه برنج ۱۰۶
- جدول (۴۸-۳) رابطه بین سطح سواد با پذیرش بیمه برنج ۱۰۷
- جدول (۴۹-۳) رابطه بین سابقه کشاورزی با پذیرش بیمه برنج ۱۰۷
- جدول (۵۰-۳) رابطه بین تنوع شغلی با پذیرش بیمه برنج ۱۰۸
- جدول (۵۱-۳) رابطه بین میزان در آمد کشاورزی با پذیرش بیمه برنج ۱۰۸
- جدول (۵۲-۳) رابطه بین میزان در آمد کل با پذیرش بیمه برنج ۱۰۹
- جدول (۵۳-۳) رابطه بین تنوع محصول با پذیرش بیمه برنج ۱۰۹
- جدول (۵۴-۳) رابطه بین سطح زیر کشت برنج با پذیرش بیمه ۱۰۹
- جدول (۵۵-۳) رابطه بین نوع مالکیت مزرعه با پذیرش بیمه برنج ۱۱۰
- جدول (۵۶-۳) رابطه بین استفاده از وام و تسهیلات بانکی با پذیرش بیمه برنج ۱۱۰
- جدول (۵۷-۳) رابطه بین ارتباط با مروجان و پذیرش بیمه برنج ۱۱۱
- جدول (۵۸-۳) رابطه بین شرکت در دوره های آموزشی با پذیرش بیمه برنج ۱۱۱
- جدول (۵۹-۳) رابطه بین عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی با پذیرش بیمه برنج ۱۱۲

- جدول (۳-۶۰) رابطه بین میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی با پذیرش بیمه برنج ۱۱۲
- جدول (۳-۶۱) رابطه بین نگرش نسبت به بیمه برنج با پذیرش آن ۱۱۳
- جدول (۳-۶۲) رابطه بین میزان آگاهی نسبت به بیمه برنج با پذیرش آن ۱۱۳
- جدول (۳-۶۳) نتایج آزمون رگرسیون لجستیک به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق ۱۱۶
- جدول (۳-۶۴) متغیرهای مستقل با بیشترین تأثیر معنی دار بر متغیر وابسته (گام چهارم) ۱۱۷

صفحه	عنوان
۵۰	شکل (۳-۱) شمای کلی عوامل مورد نظر در بررسی پذیرش بیمه برنج.....
۹۶	نمودار (۳-۱) رضایتمندی کشاورزان نسبت به امور مختلف طرح بیمه برنج.....
۱۱۲	رابطه (۱-۳) لگاریتم نسبت برتری
۱۱۵	رابطه (۲-۳) معادله رگرسیون
۱۴۴	نقشه (۱) استان گیلان بر حسب شهرستان.....

چکیده

بررسی عوامل مؤثر در پذیرش بیمه محصول برنج در استان گیلان

مریم آرمند

بیمه محصولات کشاورزی برای جامعه تولید کننده بخش کشاورزی کشور، پدیده ای جدید تلقی می شود که پذیرش آن از سوی افراد مانند سایر ایده های نوین، در ابتدا با مقاومت هایی روبرو خواهد شد. به همین دلیل برای موفقیت در اشاعه و ترویج آن در بین تولیدکنندگان باید دلایل مقاومت و عدم پذیرش افراد شناسایی و بررسی شود. از اینرو هدف از انجام این پژوهش، بررسی عوامل مؤثر در پذیرش و عدم پذیرش بیمه برنج از سوی کشاورزان استان گیلان می باشد. رویکرد غالب تحقیق، پیمایشی است و حجم نمونه از طریق نمونه گیری طبقه ای - تصادفی چند مرحله ای و با استفاده از جدول پارتلت و همکاران (۲۰۰۱)، ۲۷۸ نفر به دست آمده که به تعداد مساوی از میان کشاورزان پذیرنده و نپذیرنده بیمه انتخاب شده است. به منظور سنجش روایی پرسشنامه، از نظر استادان، کارشناسان بیمه، بانک کشاورزی و کشاورزان استفاده شده و برای سنجش پایایی پرسشنامه، آماره آلفای کرونباخ به کار رفته که مقدار آن ۸۶ درصد به دست آمده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که از نظر سطح سواد، میزان درآمد کشاورزی، سطح زیر کشت برنج، ارتباط با مروجان، شرکت در کلاس های آموزشی، عضویت در تشکل های اجتماعی و صنفی و نگرش نسبت به بیمه بین دو گروه پذیرنده و نپذیرنده بیمه تفاوت معنی داری وجود ندارد و این عوامل تأثیری در پذیرش بیمه برنج از سوی کشاورزان نداشته اند. ولی از نظر سن، سابقه کشاورزی، تنوع شغلی، میزان درآمد کل، تنوع محصول، نوع مالکیت مزرعه، استفاده از وام و تسهیلات بانکی، استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی و میزان آگاهی نسبت به بیمه تفاوت معنی داری بین دو گروه وجود دارد و این متغیرها در پذیرش بیمه برنج از سوی کشاورزان تأثیر داشته اند. از سوی دیگر نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون لجستیک نشان می دهد که ۶ متغیر سابقه کشاورزی، تنوع شغلی، تنوع محصول، نوع مالکیت مزرعه، میزان استفاده از کانال ها و منابع ارتباطی و میزان آگاهی نسبت به بیمه بیشترین تأثیر را در پذیرش بیمه برنج از سوی کشاورزان داشته اند و ۷۱/۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می کنند.

کلمات کلیدی: بیمه کشاورزی، پذیرش، برنجکار، استان گیلان

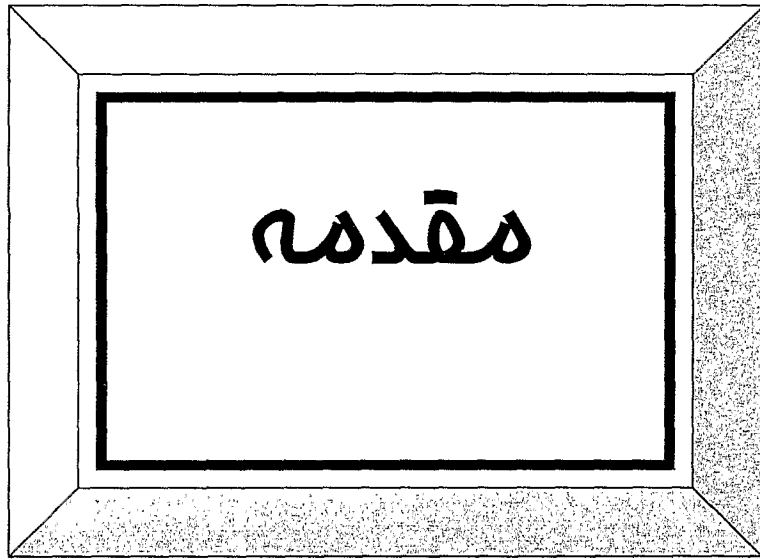
Abstract

The Study of effective factors in acceptance of rice crop insurance in Guilan province

Maryam Armand

Insurance of crops for the country's agriculture part producer society is a new phenomenon that its acceptance by individuals such as other new ideas will firstly deal with some resistances. For this reason, for being successful in its propagation among producers, resistance and non-acceptance of individuals must be known and studied. Hence, the aim of this study is consideration of effective factors in acceptance and non – acceptance of rice insurance by Guilan's farmers. This research is based on measurement factors and instance volume is 278 people which gained by Multi-stage stratified random sampling and Bartlett and fellows (2001) that the above amount has been chosen equally among acceptor and non-acceptor farmers of insurance. For questionnaire admissibility measurement, views of professors, insurance experts, agriculture bank and farmers have been used and for questionnaire and measurement, "Cronbach's alpha (α) statistics" was used that its amount is equal to 86 percent. Research conclusions show that from the view point of literacy level, agriculture income amount, rice cultivation, relation with people who have propagation duty, participating in training classes, membership in social and trade unions as well as opinion about insurance, there is no meaningful difference between acceptors and non – acceptors and the above factors had no effects on acceptance of insurance by farmers. But from the view point of age, agriculture records, occupation variety, total income amount, product variety, farm owning kind, use of loan and bank facilities, use of channels and relation sources as well as awareness level about insurance, there is a meaningful discrepancy between two groups and above factors had effects on rice insurance acceptance by farmers. On the other hand, conclusions gained from logistic regression study show that six factors of agriculture records, occupation variety, product variety, farm owning kind, channels usage level and relation sources as well as awareness level about insurance had the most effects on acceptance of rice insurance by farmers and 71.3 percent of changes elaborate the above related factors.

Keywords: agriculture insurance, acceptance, rice producer, Guilan.

بخش کشاورزی در کشور ما با تأمین حدود ۲۶ درصد تولید ناخالص ملی، ۲۵ درصد اشتغال نیروی کار، بیش از ۸۰ درصد نیازهای غذایی، ۲۶ درصد صادرات غیرنفتی و حدود ۹۰ درصد نیاز صنایع به محصولات کشاورزی، به عنوان مهم ترین بخش اقتصادی و محور برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی کشور مطرح است [۷۵].

از سوی دیگر تولید در کشاورزی با انواع شوکهای تصادفی و پیش بینی ناپذیر از شرایط آب و هوایی، آفات و سایر بلاهای طبیعی روبروست. این عوامل موجب ایجاد نوسان های در خور توجه ای در عملکرد محصولات کشاورزی می شود [۱۸]. در واقع رویدادهای طبیعی خسارت زا و مخاطرات مهارناپذیری که اغلب تولیدات کشاورزی را در کشور تهدید می کند از مهم ترین عوامل بازدارنده جلب و جذب سرمایه های خصوصی در بخش کشاورزی است. وسعت طیف وقوع عوامل یاد شده در کشور چنان است که براساس گزارش فائو، از بین ۴۰ نوع سانحه طبیعی که در جهان ثبت شده است، ۳۱ نوع آن در ایران امکان وقوع دارد. بدین ترتیب کشور ما جزء ۱۰ کشور اول بلاخیز دنیا محسوب می گردد، به طوری که همه ساله شاهد خسارتهای چشمگیری به ویژه در بخش کشاورزی ناشی از عوامل سیل، تگرگ، توفان، باران های سیل آسا، سرما، یخبندان و خشکسالی هستیم. این مخاطرات صرف نظر از آنکه سودآوری فعالیت تولید در بخش را در مقایسه با دیگر بخش های اقتصادی کاهش می دهد، دستیابی به اهداف توسعه کشاورزی را نیز با چالشی بزرگ مواجه می سازد [۲۳].

برای اجتناب از چنین مخاطراتی و کاهش اضطراب بهره برداران، سعی می شود از طریق تأثیر گذاری بر توزیع احتمالی درآمد مزرعه یا متغیر تصمیم، آثار مخرب خطر های احتمالی کاهش یابد. روش های مختلفی برای مدیریت مخاطرات وجود دارد که از آن جمله می توان به تعیین قیمت کف، استفاده از نهاده های کاهش دهنده مخاطره، تنوع در فعالیت های تولیدی و اجرا و گسترش بیمه های کشاورزی اشاره کرد [۲۷].

بیمه کشاورزی یکی از مهم ترین سازوکارهای ایجاد امنیت سرمایه گذاری در بخش و مقابله با عدم حتمیت و مخاطره پذیری شدید فعالیت و سرمایه گذاری و به عبارت دیگر مهم ترین ابزار حمایتی برای تبدیل مدیریت بحران به مدیریت ریسک است. این نوع بیمه از طریق جمع آوری حق بیمه های تولیدکنندگان و بهره گیری از یارانه دولت (تحت عنوان کمک دولت به حق بیمه) اقدام به تأمین منبع مالی مهمی نموده که از آن برای پرداخت خسارتهای احتمالی کشاورزان بیمه گذار استفاده می کند و در واقع با مشارکت واقعی خودشان از منافع و حیات اقتصادی آنان حفاظت می کند [۱۱]. به عبارت دیگر بیمه یکی از اجزا و عناصر سیستم پیچیده ساماندهی و نظم دهنده بخش کشاورزی است. بنابراین کلی ترین کارکرد بیمه در اقتصاد روستایی، کمک به استقرار بخش کشاورزی در جایگاه و موقعیت واقعی خود و در نتیجه زمینه سازی ایجاد رابطه ای متعادل و سازنده بین بخش های مختلف اقتصاد جامعه است به طوری که بده بستان^۱ بخش ها به بهترین صورت تنظیم و عملی می گردد که دستیابی به این اثر توسط نظام بیمه ای محصولات کشاورزی از طریق توزیع ریسک و خطرات احتمالی و در نتیجه حذف و رفع پاره ای عدم اطمینان ها میسر می شود [۱۲].

بر اساس سالنامه آماری استان گیلان در سال ۱۳۸۴، از تعداد ۲۵۶۷۳۷ نفر که در بخش زراعت فعالیت می کنند، ۲۰۵۳۲۹ نفر (۸۰ درصد) در ۲۳۸۰۴۰ هکتار زمین به کشت برنج مشغول هستند [۱۳] و این استان یکی از قطب های اصلی تولید برنج کشور محسوب می شود و بعد از استان مازندران حائز رتبه دوم می باشد. بنابراین با توجه به اهمیت محصول برنج در این استان و نقش بیمه کشاورزی در ایجاد امنیت، رونق و افزایش سرمایه گذاری، افزایش تولید و در نتیجه بهبود سطح زندگی کشاورزان برنامه ریزی برای گسترش بیمه این محصول ضروری است. از اینرو به منظور افزایش مشارکت بهره برداران در این زمینه، اولین گام آشنایی با نظر آنها و دلایل پذیرش و عدم پذیرش و همچنین شناسایی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه است که لحاظ کردن نتایج به دست آمده در برنامه ریزی ها، امکان جلب مشارکت کشاورزان و بهره برداران را در میان مدت و بلند مدت فراهم می آورد.

